

Jarosław, 12 listopada 2021 roku

DFA.050.1.2021

Pan
Stanisław Kłopot
Starosta Jarosławski

Szanowny Panie Starosto,

w odpowiedzi na interpelację Pana Tomasza Kuleszy – Radnego Rady Powiatu Jarosławskiego z 28 października 2021 roku pragnę wskazać, iż pilna potrzeba uregulowania sposobu funkcjonowania Podziemnego Przejścia Turystycznego pod kamienicami Rynek 4, 5 i 6 w Jarosławiu, zwanego dalej Podziemnym Przejściem Turystycznym, została zasygnalizowana przez Dyrektora Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich Panu Burmistrzowi Miasta Jarosławia Waldemarowi Paluchowi już 21 lipca 2020 roku, a więc na pięć miesięcy przed terminem wygaśnięcia obowiązującej wówczas umowy użyczenia zawartej pomiędzy Gminą Miejską Jarosław a Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich. Takie wyprzedzenie dawało czas na wypracowanie konsensusu umożliwiającego dalsze funkcjonowanie Podziemnego Przejścia Turystycznego, bez szkody dla Muzeum i przy równoczesnym zapewnieniu możliwości właściwej realizacji jego zadań statutowych oraz planów rozwojowych. W tym miejscu nadmienić należy, iż problemy dotyczące obowiązujących uprzednio zasad współpracy sygnalizowane były przez Dyrektora Muzeum regularnie już od 2018 roku, lecz poza zdawkową informacją z 29 października 2019 roku o „prowadzonych analizach w przedmiotowej sprawie”, nie spotkały się z satysfakcjonującą reakcją ze strony Burmistrza Miasta Jarosławia. Efektywne rozmowy ze strony Miasta rozpoczęte zostały dopiero w listopadzie 2020 roku, a więc po blisko 4 miesiącach od zaproszenia do podjęcia rozmów wystosowanego przez Dyrektora Muzeum, na zorganizowanym przez Starostę Jarosławskiego spotkaniu, z udziałem Pana Burmistrza Wiesława Pirożka, dyrektora Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich oraz dyrektora Centrum Kultury i Promocji w Jarosławiu. Wyrażono wówczas, między innymi chęć dalszej współpracy związanej z prowadzeniem Podziemnego Przejścia Turystycznego, a także stworzeniem oferty kulturalno-turystycznej, polegającej na wspólnym udostępnianiu wystaw Muzeum oraz Podziemnego Przejścia Turystycznego. Do dalszych prac, nad szczegółowymi rozwiązaniami formalno-organizacyjnymi z ramienia Gminy Miejskiej Jarosław, jako osoba upoważniona do kontaktów roboczych i wiążących ustaleń w kwestii kształtu przyszłej umowy regulującej współpracę zainteresowanych stron, wskazany został Tomasz Wywrót dyrektor Centrum Kultury i Promocji w Jarosławiu. W kolejnych miesiącach trwały prace przedstawicieli Centrum Kultury i Promocji w Jarosławiu oraz Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich, w wyniku których został opracowany projekt umowy regulującej zasady udostępniania pomieszczeń zlokalizowanych w kamienicy Orsettich w celu organizacji i udostępniania Podziemnego Przejścia Turystycznego, stanowiący daleko idący kompromis, akceptowalny przez każdą ze stron.

Do uzgodnionego i zaakceptowanego przez przedstawicieli poszczególnych stron projektu umowy, uwagi wniósł następnie radca prawny Gminy Miejskiej Jarosław. Uwagi te były na tyle daleko idące

i zgoła odmienne od ustaleń roboczych stron, iż spowodowało to, że ustalenia wielomiesięcznego etapu prac nad projektem umowy co do kształtu współpracy stały się częściowo nieaktualne, a co za tym idzie zaistniała konieczność ponownego ustalenia ram i zasad współpracy, jak również jednoznacznego ustalenia stanu faktycznego związanego z realizacją projektu „Jarosław – Użgorod: wspólna inicjatywa na rzecz podniesienia atrakcyjności turystycznej historycznych miast partnerskich” w wyniku realizacji którego utworzono Podziemne Przejście Turystyczne.

Kwestia uregulowania zasad współpracy przy udostępnianiu Podziemnego Przejścia Turystycznego została również podniesiona przez Radę Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich, w której to Gmina Miejska Jarosław od wielu lat jest reprezentowana przez Pana Burmistrza Waldemara Palucha. Rada Muzeum, będąca ustawowo umocowanym ciałem, które sprawuje nadzór nad wypełnianiem przez Muzeum jego powinności wobec zbiorów i społeczeństwa, na posiedzeniu w dniu 11 czerwca 2021 roku podjęła uchwałę, w której wskazała, iż:

- 1. Podziemne Przejście Turystyczne, będące niewątpliwie atrakcją turystyczną miasta i regionu powinno funkcjonować jako integralna część ekspozycji muzealnej.*
- 2. Dotychczasowy model organizacji zwiedzania Podziemnego Przejścia Turystycznego, kolidujący z bieżącą działalnością, powinien ulec zmianie. Należy bowiem pamiętać, że Muzeum wykonuje przede wszystkim obowiązki statutowe wynikające z przepisów ustawy o muzeach.*
- 3. Należy dłożyć wszelkich starań, aby jak najszybciej zostały rozwiązane kwestie formalne (własnościowe, zarządcze i użytkowe) oraz merytoryczne (opieka nad ekspozycją i jej udostępnianie) związane z Podziemnym Przejściem Turystycznym, tak aby Muzeum było jego pełnoprawnym opiekunem i użytkownikiem.*
- 4. Muzeum powinno odgrywać rolę integrującą w zakresie działań edukacyjnych dotyczących przeszłości miasta.*

Pomimo wielokrotnych prób podejmowania konstruktywnych rozmów w przedmiotowej kwestii, zarówno przez Starostę Jarosławskiego, jak i Dyrektora Muzeum, do dnia dzisiejszego nie możliwym było jednoznaczne i bezsporne ustalenie stanu faktycznego co do wzajemnych zobowiązań Powiatu Jarosławskiego, Gminy Miejskiej Jarosław i Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich.

Nadmienić należy, iż Gmina Miejska Jarosław podnosi w stosunku do Muzeum, a co za tym idzie, pośrednio i w stosunku do Powiatu Jarosławskiego, m.in. milionowe roszczenia finansowe, związane z ewentualnym postawieniem w stan wymagalności poniesionych nakładów, nie popierając ich jakimikolwiek dowodami, analizami, czy też opiniami prawnymi, a wywodząc je wyłącznie z prywatnych przekonań i wyobrażeń nie mających racjonalnego odzwierciedlenia w postanowieniach uprzednio zawartych umów, przepisach prawa i w stanie faktycznym. De facto roszczenia te stanowią element „szantażu” w stosunku do Muzeum i Powiatu Jarosławskiego, próbę zdestabilizowania prawidłowego funkcjonowania Muzeum, a także warunek zaporowy uniemożliwiający kontynuowanie współpracy. Wskazać należy również, iż roszczenia te nie znajdują jakiegokolwiek uzasadnienia w dokumentacji finansowo-prawnej dotyczącej uprzednich wzajemnych zobowiązań stron, a także posiadanej przez Powiat Jarosławski opinii prawnej. Również i sama znajomość przedmiotowej dokumentacji finansowo-prawnej przez przedstawicieli Gminy Miejskiej Jarosław budzi poważne wątpliwości, o czym świadczyć może chociażby niemające odzwierciedlenia w stanie faktycznym, twierdzenie o domniemanej tzw. trwałości projektu, wykorzystywane jako nieuprawniony element nacisku w stosunku do Muzeum i Powiatu Jarosławskiego.

Wobec powyższego, ewentualne zawarcie kolejnej umowy powinno nastąpić dopiero po uregulowaniu obecnej sytuacji prawnej oraz potwierdzeniu braku wzajemnych zobowiązań wynikających z uprzednio zawartych, a zakończonych już umów. Podejmowanie w obecnej, nieuregulowanej sytuacji prawnej, jakichkolwiek zobowiązań prawnych zgodnych z oczekiwaniem Gminy Miejskiej Jarosław, mogłoby być działaniem na szkodę Muzeum i Powiatu Jarosławskiego, narażającym je na nieuzasadnione straty ogromnej wartości.

Troska o zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i historycznego miasta i regionu, należy niewątpliwie do wspólnych zadań zarówno Muzeum jak i samorządu powiatowego i gminnego, a powinnością każdej ze stron jest wypracowanie konsensusu umożliwiającego dalsze funkcjonowanie Podziemnego Przejścia Turystycznego, bez szkody dla Muzeum i przy równoczesnym zapewnieniu możliwości właściwej realizacji jego zadań statutowych oraz planów rozwojowych, a także przy uwzględnieniu rekomendacji Rady Muzeum, które to ciało jest najbardziej właściwym gremium do zabierania merytorycznego stanowiska w przedmiotowej kwestii – zasiadają w niej wybitni muzealnicy, naukowcy, pedagodzy, czy wreszcie samorządowcy różnych szczebli. Nie mniej jednak, wymaga to woli i chęci dialogu każdej ze stron, popartej rzeczywistymi działaniami. Twierdzenia formułowane w przytoczonej interpelacji, oparte w zasadniczej mierze o błędne założenia, wynikają w najlepszym wypadku z niewiedzy, ewentualnie niezrozumienia zakresu i przedmiotu omawianych kwestii, czy też, w co osobiście trudno mi uwierzyć, próby celowej manipulacji ze strony władz Gminy Miejskiej Jarosław nastawionej na wprowadzenie mieszkańców Powiatu Jarosławskiego w błąd. Niemniej jednak takie działania, nie ułatwiają wypracowania konsensusu w przedmiotowej kwestii.

W treści interpelacji przytoczono wiele nieprawdziwych, krzywdzących i nieuprawnionych sformułowań i twierdzeń. Nie sposób odnieść się do nich wszystkich, chociażby ze względu na fakt zestawiania ze sobą wartości nieporównywalnych, czy też irracjonalność niektórych z przedstawianych w niej stwierdzeń. Trudno jednak pozostawić bez odpowiedzi główne z przytoczonych tez.

W odniesieniu do podniesionej kwestii zwrotu eksponatów, prawdą jest, iż Gmina Miejska Jarosław rzeczywiście dokonała w dniu 25 czerwca 2019 roku zwrotu eksponatów. Znacząco odmienne są jednak przyczyny dokonania tego zwrotu, niż te wskazane w przedmiotowym wystąpieniu. Zwrot został dokonany ze względu na upływ terminu, na który obiekty te zostały uprzednio wypożyczone – termin upłynął 28 lutego 2019 roku. Istotnym w tej kwestii jest również fakt, iż Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich, zaproponowało Miastu Jarosław, w odpowiedzi na prośbę Pana Wiesława Pirożka Zastępcy Burmistrza z dnia 20 marca 2019 roku, ponowne, bezpłatne, wypożyczenie przedmiotowych eksponatów od dnia 31 maja 2019 roku, czyli niezwłocznie po dopełnieniu przez Gminę Miejską Jarosław wymaganych formalności związanych z ich ponownym użyciem. Propozycja ta została ponowiona również 19 czerwca 2019 roku. Niestety, Pan Burmistrz nie wyraził woli skorzystania z niej i nie podpisał stosownej, wymaganej przepisami prawa umowy, woląc dokonać zwrotu eksponatów, faktycznie istnie zubożając w ten sposób Podziemne Przejście Turystyczne.

Również podniesienie zarzutu dotyczącego zamontowania systemu alarmowego, właściwie systemu sygnalizacji włamania i napadu, jako domniemanej formy „utrudniania”, czy też kwestii niepoinformowania o tym Gminy Miejskiej Jarosław, świadczy co najmniej o braku elementarnej wiedzy w przedmiotowej kwestii, a także wiedzy o zasadach funkcjonowania muzeów w ogóle. Abstrahując od faktu, iż posiadanie przez muzeum systemu sygnalizacji włamania i napadu jest obowiązkiem prawnym, precyzyjnie określonym, co do jego zakresu oraz sposobu wykonania i funkcjonowania w *Rozporządzeniu Ministra Kultury Dziedzictwa Narodowego w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą*, czego niewątpliwie Gmina Miejska Jarosław ma świadomość, to znacznie większe znaczenia dla wiarygodności i rzetelności prezentowanych w wystąpieniu argumentów ma fakt,

iz pismem z dnia 6 listopada 2019 roku, Pan Burmistrz Waldemar Paluch został poinformowany o planowanych pracach w tym zakresie oraz o tym, iż obejmować będą one pomieszczenia użyte uprzednio Gminie Miejskiej Jarosław. Ponadto, nadmienić należy, iż pismem z dnia 5 grudnia 2019 roku, Pan Burmistrz Waldemar Paluch, został poinformowany o nakazie zamontowania systemu antywłamaniowego z monitoringiem do służb ochrony prowadzącym kontrolę nad budynkiem muzeum, wydanym decyzją Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Jarosławiu, w związku realizacją rozwiązań zamiennych uzgodnionych postanowieniem Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. Dodatkowo, należy również w tym miejscu wskazać, iż działając z upoważnienia Burmistrza, Zastępcą Burmistrza Miasta Jarosławia, Pan Wiesław Pirożek, pismem datowanym na 4 września 2019 roku, nieopatrzonym znakiem sprawy, które zostało doręczone 13 listopada 2019 roku, podziękował Dyrektorowi Muzeum za przekazane informacje o planowanych pracach, które będą realizowane w okresie od 18 listopada do 31 grudnia 2019 roku. W kontekście przytoczonych powyżej faktów, całkowicie niewiarygodne stają się zawarte w przedmiotowej interpelacji tezy i zarzuty.

Analogiczna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do kolejnego z poruszanych zagadnień, a mianowicie zarzut domniemanego zakłócenia funkcjonowania systemu sygnalizacji pożaru, realizowanego bez uwzględnienia stanowiska Gminy Miejskiej Jarosław. Podobnie jak poprzednio, zarzut ten świadczy co najmniej o braku elementarnej wiedzy w przedmiotowej kwestii. Odłączenie systemu sygnalizacji pożaru SAP obejmującego zasięgiem kamienicę będącą własnością Gminy Miejskiej Jarosław od urządzenia transmisji alarmu pożarów Muzeum do Państwowej Straży Pożarnej w Jarosławiu, bo właśnie tego dotyczyło poruszane zagadnienie, nie zaś „przecięcia połączenia pomiędzy centralami pożarowymi w obiekcie”, realizowane było na podstawie pisemnej zgody Burmistrza Miasta Jarosławia, wyrażonej przez Zastępcę Burmistrza Wiesława Pirożka działającego z upoważnienia Burmistrza, pismem z dnia 19 czerwca 2019 roku, która niewątpliwie została wydana w oparciu o szczegółową analizę jej ewentualnych następstw. Zapewne, gdyby te rodziłyby chociaż podejrzenie negatywnych konsekwencji dla funkcjonowania Podziemnego Przejścia Turystycznego, nigdy nie zostałaby wydana taka zgoda.

Dla pełnego zrozumienia przedmiotowej kwestii należy przytoczyć jeszcze przynajmniej jedną z tez poruszanych w przedmiotowej interpelacji, mianowicie, cytując dosłownie: *piwnice muzeum stanowią integralną część Podziemnego Przejścia Turystycznego, które jako osobny obiekt posiada własne rozwiązania organizacyjne....* Przytoczone stwierdzenie stanowi kolejny dowód niezrozumienia istoty poruszanych kwestii, a także obowiązków i zadań nakładanych przez prawo na poszczególne strony. Aby zrozumieć przedmiotowe zagadnienia, należy odnieść się bezpośrednio, przynajmniej do przepisów prawa budowlanego, które to precyzyjnie definiują pojęcie „objektu budowlanego”, a także obowiązki właściciela w stosunku do obiektu budowlanego. Stan faktyczny w tym względzie jest z góła odmienny niż przedstawiony w cytowanej wypowiedzi. Mianowicie, to Podziemne Przejście Turystyczne w części zlokalizowanej w piwnicach kamienicy Orsettich stanowi jej integralną część, i ze względu na to, jego funkcjonowanie musi zostać dostosowane do zasad obowiązujących w całym obiekcie budowlanym – kamienicy Orsettich, a mając na uwadze fakt, iż jest to obiekt muzealny, również do przepisów szczególnych stosowanych w muzeach. Podziemne Przejście Turystyczne nie jest, jak to zostało wskazane w interpelacji, oddzielnym, niezależnym obiektem, w dorozumieniu obiektem budowlanym, które może i winno się kierować wyłącznie własnymi regulacjami.

Na zakończenie pragnę przypomnieć, iż każda instytucja publiczna winna działać wyłącznie w granicach prawa i uprawnień jej nadanych. Na dzień dzisiejszy nie istnieje żadna formalna regulacja określająca prawo i zasady korzystania z jakiegokolwiek pomieszczeń zlokalizowanych w kamienicy Orsettich przez Gminę Miejską Jarosław, ze względu na zakończenie okresu użyczenia. Dalsze

obowiązki Gminy Miejskiej Jarosław w tym zakresie precyzyjnie określają przepisy kodeksu cywilnego, które nakładają konkretne obowiązki w stosunku do biorącego do używania po zakończeniu okresu użyczenia, których to Gmina Miejska Jarosław od ponad 10 miesięcy konsekwentnie nie realizuje.

Nie mniej jednak jestem przekonany, że szybkie wypracowanie konsensusu umożliwiającego dalsze funkcjonowanie Podziemnego Przejścia Turystycznego, bez szkody dla Muzeum i przy równoczesnym zapewnieniu możliwości właściwej realizacji jego zadań statutowych oraz planów rozwojowych, a także przy uwzględnieniu rekomendacji Rady Muzeum, będzie możliwe, w co szczerze wierzę i na co liczę.

L. Myroniśko
DYREKTOR
Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich
Lukasz Zagrobelny
Łukasz Zagrobelny